

AMMATTILAISEN YMPÄRISTÖOSAAMISEN KEHITTÄMINEN 1.8.2009 – 31.12.2011

Mikä on ympäristöosaamisen ja ympäristöasioiden hallinnan taso ?

*Minkälaista ympäristöalan ammatillista osaamista työyhteisöissä
tarvitaan tulevaisuudessa?*

Miten edistetään ekotehokkuutta?

Miten ympäristöasioista viestitään?

LAHTI – toimintaympäristönä

GreenCity
www.greencity.fi

ecoregion
Developing the BalticSeaRegion
into the world's first EcoRegion

**PÄIJÄT-HÄMEEN
KOULUTUSKONSERNI**

**Ympäristöstrategia
2008 - 2012**

Päijät-Hämeen
ilmasto- ja
energiaohjelma

 PHJ

Curriculum development for clean technology
Cleantech Engineers Project

 LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

Lahden ympäristökampus
Ympäristötieteiden laitos,
Helsingin Yliopisto
Ympäristöekologia

AMMATTILAISEN YMPÄRISTÖOSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Koulutuskeskus Salpauksen tavoitteet

- parantaa ympäristöasioiden hallintaa yrityksissä ja yhteisöissä
- kehittää ympäristöalan aikuiskoulutusmalli yhteistyössä paikallisten yritysten ja yhteisöjen ympäristöasiantuntijoiden kanssa
- vahvistaa kestävästä kehityksestä ja elinkaariajattelua näyttötutkintoympäristöissä oppilaitoksessa ja työpaikoilla
- pilotteina ovat Salpauksen aikuiskoulutuksen puu-, ravitsemis- ja puhdistuspalvelualat

Rahoitus: Opetushallitus ja Hämeen ELY-keskus, valtionavustus työelämän kehittämis- ja palvelutehtävään

Salpauksen työelämäkumppanit projektissa

Koskisen Oy, Kymenlaakson Jäte Oy , Lahden seudun ympäristöpalvelut, Lahden seurakuntayhtymä Orimattilan kaupunki/ympäristönsuojeluosasto , Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy , Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä , Päijät-Hämeen työ- ja elinkeinotoimisto, Vihreä sohva -projekti / Tuoterengas Patina , Vierumäki Country Club Oy

YMPÄRISTÖALAN OSAAMISEN KARTOITTAMINEN

Salpaus on tuottanut kolme erityyppistä ympäristöalan osaamisen kartoittamiseen liittyvää lomaketta, joita hyödynnetään työelämässä ja oppilaitoksissa:

- *Yrityskyselylomake* ympäristöasioiden hallinnasta
- *Tietotesti* eri koulutusaloille (mm. kauppa ja liiketalous, rakennus- ja pintakäsittelyala, puualat, muoviala, tekniikan eat, puhdistuspalvelut, logistiikka)
- *Alakohtainen kysely kestävästä kehityksen tulevaisuuden osaamistarpeista*. Pilotointi puhdistuspalvelualan työntekijöille. Kysely on julkaistu sähköisessä muodossa Digium-ohjelmaa hyödyntäen ja sovellettu myös muille aloille.

Ympäristöalan aikuiskoulutuksen toimintamalli

Kestävä kehitys – yritykselle imagollista ja taloudellista hyötyä

Mikä on ympäristöosaamisen ja ympäristöasioiden hallinnan taso yrityksessä?

Minkälaista ympäristöalan ammatillista osaamista työyhteisössä tarvitaan tulevaisuudessa?

Miten edistetään ekotehokkuutta yrityksessä?

Miten ympäristöasioista viestitään?

Toiminnan kehittämismalli:

Testataan yrityksen henkilöstön ympäristöosaamisen taso.

Kartoitetaan yrityksen ympäristöasioiden hallinta.

Analysoidaan tulokset: Saadaan nykytilan kuvaus.

Nostetaan kehittämiskohteet esiin teemoiksi, joita ideoidaan ryhmissä.

Analysoidaan prosessi esim. mindmap-menetelmällä.

Luodaan toimenpide-ehdotukset esim. keinojen kortit –menetelmällä .

Toimintamallia on tuotteistettu syksyllä 2011 PHKK:n viestintä ja markkinoinnin sekä ympäristöalojen opettajien ja työelämän kanssa yhteistyössä.

AMMATTILAISEN YMPÄRISTÖOSAAMISEN KEHITTÄMINEN

TULOKSET - Ympäristövastaavien seminaarit:

- Ravintola Casseli I 22.6.2010
- Ravintola Wanha Walimo II 15.2.2011
- Ravintola Voitto III 21.6.2011 http://www.salpaus.fi/material/ess_220611.pdf
- Ravintola Voitto IV 15.11.2011
- Seminaareissa testataan hankkeessa kehitettyä ympäristöalan aikuiskoulutusmallia ja siihen liittyviä menetelmiä mm. Mindmap, Learning Cafe, korttipeli ja tarrataulu mielenkiintoisten luennoitsijoiden ohella.

Verkostossa jo yli 50 yritysten, julkisyhteisöjen ja Koulutus konsernin ympäristövastaa!

YMPÄRISTÖVASTAAVIEN FOORUMI

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Sylvia koti

**Kirjapaino
Markprint Oy**

Kestävä kehitys Koulutuskeskus Salpauksen aikuiskoulutus ja työelämäpalveluissa – tavoitteena Vihreä duuni

- Päijät-Hämeen koulutus konsernin uuden strategian (hyväksytty konsernihallitus 26.9.2011) mukaan strategiset painopisteet vuosille 2011-2017 ovat
  - Oppimistuloksemme ja -ympäristömme ovat kansainvälistä huippua
  - Toimintamme vähentää yhteiskunnan eriarvoisuutta
  - Johtamis- ja työskentelytapamme edistävät uudistumista ja vastuuta tulevaisuudesta
- Yhteinen strategia korostaa tiivistä yhteistyötä työelämän ja alueen muiden korkeakoulujen kanssa sekä Päijät-Hämeen koulutus konsernin tulosalueiden kesken. Päämääränä on kouluttaa osaavaa työvoimaa ja edistää alueen kilpailukykyä.
- Toiminnan keskeisiä periaatteita ovat
  - työelämälähtöisyys
  - kansainvälisyys
  - yrittäjyys
  - **kestävä kehitys**
- Aikuiskoulutuksen kehittämistiimissä järjestettiin kestävän kehityksen teemailtapäivä keväällä 2011.
- Kestävän kehityksen vahvistaminen NT-tutkinnoissa jatkuu eri aloilla ja oppimisympäristöissä.
- Aikuiskoulutus ja työelämäpalvelujen eri koulutusalojen tiimien toimintasuunnitelmiin lisätään kestävän kehityksen näkökulma, jolle asetetaan mittarit, tavoitteet, seuranta ja vastuuhenkilöt.
- Ympäristövastaavien foorumia kehitetään.
- Ympäristöalan aikuiskoulutuksen toimintamallia markkinoidaan mm. hankkeessa toteutetun julisteen avulla. Toimintamallin tuotteistaminen jatkuu eri koulutusaloilla.

Puhdistuspalvelut

- Ympäristöpainotteinen työelämäjakso
  - PHJ Oy, Lahden Ympäristöneuvonta, KiiltoFarmos Oy
- Yhteistyö metalli-/puhdistuspalveluala (opettajat / opiskelijat / siivoushenkilöstö)
  - pupan opiskelijan kehittämistyö metallialalle – Jätteiden lajittelu /ohjeistus
- Ympäristöpainotteinen Laitoshuoltajan at
  - ympäristöosaamisen yhteinen sisältö läpi koulutukseen (pakolliset/ valinnaiset)
  - teemat lukujärjestystasolle – toteutus yhteistyössä työelämän kanssa
  - henkilöstökoulutuksien ”reput”
  - teon alla: opetusmateriaali, verkko-kurssit ja opettajan aineisto
- Kotityö- ja puhdistuspalvelualan tiimin ympäristöosaamisen vahvistaminen
- Kestävän kehityksen tavoitteet tiimin toimintasuunnitelmaan
- Kysely, kestävän kehityksen osaamistarpeet puhdistuspalvelualalla (67)
- Tulevaisuuden tavoite: ympäristöosaaminen: Kotityöpalvelujen pt/at, toimitilahuoltaja pt

Liiketoiminta ja ICT-palvelut

Ympäristöosaaminen ja kestävän kehityksen edistäminen 19.8.2011: henkilöstökoulutus aiheena: Ympäristöosaaminen tulosityksikössä, Joutsenmerkki ympäristöjohtamisen työvälineenä ja Dynaamisuuutta työskentelyyn vihreämmillä kokouksilla (videoluento Vihreä ICT-seminaarista 19.5.2011)

Ympäristöopettajan palkkaaminen

Kestävän kehityksen käsittelyä tiimeissä

- Ympäristöasiat osana jokaista oppiainetta pieninä palasina
- Kehitteillä Ekoteko-postereita (A4) työpisteisiin ja muihin asianmukaisiin paikkoihin
  - Luonnoksia

ICT-alojen osallisuus Tietokeskus Fellmannian kehittämiseen kestävän kehityksen mukaisesti.

Matkailu, ravitseminen ja elintarvike –ala

Hotelli-, ravintola- ja catering-alan ympäristöosaamisen kehittäminen:

Tavoitteena on kolmitasoinen ympäristöosaamisen näkökulma:

1. kestävä kehitys ja ympäristöosaamisen osana tutkintojen suorittamisesta (erityisesti hrc perustutkinto)
2. kestävään kehitykseen ja ympäristöosaamiseen liittyvien koulutusten ja kehittämissuunnitelmien tekeminen yhteistyössä työelämän edustajien kanssa. Opettaja (Tarja Laaksonen) ollut työelämäjakson aikana Vierumäen Country Clubilla kartoittamassa aihekokonaisuutta: Miten ympäristöalan opetusta voidaan kehittää työelämälähtöisesti? Näkökulmana kestävä kehitys
3. kestävä kehityksen näkökulma uuden Kulinaaritalon rakentamiseen liittyvissä asioissa (mm. opetuskeittiöiden koneet ja laitteet, valaistus, energiankulutuksen mittaukset jne).

Matkailu, ravitseminen ja elintarvike –ala (jatkuu)

- Koulutuskeskus Salpauksen palvelupäällikkö (Jukka Turta) on myös pitkään ollut luomuruoan asiantuntija Lahden seudulla ja hänellä on mittava verkosto syntynyt asian tiimoilta
- **Ympäristöstrategioista arjen tekoihin; ympäristöosaaminen lautasella – seminaari 29.9.2011** yhteistyössä Lahden ammattikorkeakoulun kanssa (ei toteutunut liian vähäisen osallistujamäärän takia)
  - Paneelikeskustelu
  - Teemoina
    - horeca-alan ympäristöosaaminen
    - lainsäädäntö
    - kestävä ruokalistasuunnittelu ja hankinnat
    - energiatehokkuus
    - Asiakaslaatu
- **Ruokapalvelujen ympäristövastuu –koulutus marras-joulukuu 2011.** Koulutus suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä horeca- ja ympäristöalan opettajien kanssa. Osallistujia oli 12.

Teollisuusalat

- Ympäristökoulutusta on lisätty teollisuusaloilla
- Puualan verkkokursseille suunniteltiin kestävään kehitykseen liittyvät sisällöt
- Rakennus- ja pintakäsittelyalalle kehitettiin Ekologinen rakentaminen –luentomateriaalia
- Ympäristöjärjestelmän kehittäminen ja toteuttaminen aloitettiin metallialan yksikössä

Uusia innovaatioita:

Mentoritoiminta, opettajien ympäristöpainotteiset työelämäjaksot:

Catering-ala Tarja Laaksonen: Miten ympäristöalan opetusta voidaan kehittää työelämälähtöisesti? Näkökulmana kestävä kehitys.
Työelämäjakso Vierumäellä kevät 2011.

Puhdistuspalveluala Satu Kuisma: ympäristöpainotteinen Laitoshuoltajan ammattitutkinto, Syksyllä 2012 alkavan koulutuksen kehittäminen

Ympäristöalaan liittyvät opinnäytetyöt v.2011

Satu Kuisma/puhdistuspalvelut, Mirikka Salo/pintakäsittelyala, Mika Kuusisto/metalliala

LAHDEN YMPÄRISTÖSEMINAARIT PARTNERIOPPILAITOKSILLE

Lahden ympäristöseminaari I 26.1.2010

Aiheena oli Lahti Ympäristöosaamisen ja –liiketoiminnan keskittymä. Päivän aikana tutustuttiin mm. Lahden tiede- ja yrityspuistoon, Lahden seudun ympäristöpalveluihin ja Asikkalan koulutilan kestävä kehityksen sertifiointiin.

Lahden ympäristöseminaari II 13.9.2011

Aiheena oli yritysten ja koulutuksen järjestäjän välinen ympäristöyhteistyö. Seminaari alkoi vierailulla Lahden seudun ympäristöpalvelujen ympäristöneuvontaan, josta lähdettiin ympäristöbussi Kaislalla Kujalan jätekeskukseen. Jätekeskuksella toteutetun kierroksen jälkeen tutustuttiin ympäristönäytteidenottoon Ramboll Finland Oy Analyticsissa.

Salpauksen projektiryhmä kiittää partnerioppilaitoksia erittäin antoisasta ympäristöyhteistyöstä!

Projektipäällikkö:

- Anu Harlin / ympäristöala

Projektikoordinaattorit:

- *Ritva Koskinen* / puuala
- *Satu Kuisma* / puhdistuspalvelut
- *Henna Erkamo, Tarja Laaksonen, Jukka Turta* / horeca
- *Päivi Oksanen* / liiketalous
- *Mika Kuusisto* / metalliala

Projektisihteeri:

Heli Isotalo

Ohjausryhmä: *Irma Mäkelä*, projektipäällikkö Lahden ammattikorkeakoulu, ympäristötekniikka ja *Hely Korpela*, aikuiskoulutuspäällikkö, Koulutuskeskus Salpaus

Asiantuntijana: *Janne Salminen* / Päijät-Hämeen koulutuskonsernin kestävän kehityksen johtaja